

**7.-9.
klasse**

S.I.F.T.E.R.

FOR UDSKOLINGEN

Screening Instrument For Targeting Educational Risk

S.I.F.T.E.R.

FOR UDSKOLINGEN

Screening Instrument For Targeting Educational Risk

Katalognr. 1332

S.I.F.T.E.R. for udkolingen (7.-9. klasse)
- Screening Instrument For Targeting Educational Risk

1. udgave
© 2019 Materialecentret

Originalversion:
Secondary S.I.F.T.E.R.
- Screening Instrument For Targeting Educational Risk in Secondary Students
© 2004 Karen L. Anderson, ph.d., Supporting Success for Children With Hearing Loss

Forfatter, skema: Karen L. Anderson, ph.d.

Oversættelse: Dictio Translations

Bearbejdning til danske forhold: Helle Brinkmann, Susanne Axø og Ulla Henriksen Carl, Specialrådgivningen til børn og unge med høretab

Forfattere, vejledning: Helle Brinkmann, Susanne Axø og Ulla Henriksen Carl, Specialrådgivningen til børn og unge med høretab

Layout: Materialecentret

Fotos: Colourbox

Produktion og tryk: Materialecentret

Forlag:
Materialecentret
Kollegievej 1 · 9000 Aalborg
Tlf. 9764 7230 · www.matcen.dk

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af dette hæfte eller dele af det er ikke tilladt ifølge lov om ophavsret

VEJLEDNING

Formål

Formålet med dette screeningsmateriale er at sikre god opmærksomhed på eleven med høretab, således at eventuelle vanskeligheder kan opfanges i tide. Materialet kan danne baggrund for samarbejdet mellem lærere og talehørekonsulent – samt evt. andre fagpersoner.

Da antallet af børn og unge med høretab er forholdsvis lille, har mange lærere ingen eller kun få erfaringer med denne gruppe, og det kan derfor være svært at opbygge en viden og forståelse for konsekvenserne af et høretab. Dermed er der risiko for at overse eller fejltolke de problemstillinger, der kan opstå for elever med høretab.

Hvis eleven har strategier til at camouflere de områder, som kan være svære for elever med høretab, kan reaktionerne hos eleven nemt blive fejltolket af læreren til ikke at have sammenhæng med høretabet, men at have andre årsager.

Dette skema inddrager de områder, som typisk kan blive påvirket af et høretab, og vil kunne anskueliggøre sammenhænge med høretabet.

Målgruppe

Målgruppen for "S.I.F.T.E.R. for udskoling" er lærere i grundskolen, der har elever med høretab i klassen. "S.I.F.T.E.R. for udskoling" er målrettet elever i 7.- 9. klasse.

Der findes forskellige typer af høreproblematikker, som kan medføre enten permanent høretab eller svingende hørelse. Det kan være høretab i forskellige grader fra let til meget svært, ensidigt eller dobbeltsidigt, vedvarende mellemøreproblematikker, nedsat funktion i hørenerven (auditiv neuropati) eller i hjernens bearbejdning af lyd (Auditory Processing Disorder, APD).

De fleste elever med høretab er audiologisk behandlet med høreapparater, cochlearimplantat (CI) eller benforankret høreapparat (BAHS), men nogle få typer høretab kan ikke afhjælpes med dette. Der er også elever, som er audiologisk behandlet, men vælger ikke at bruge det.

Disse forskellige høreproblematikker kan udmønte sig i de samme typer vanskeligheder, og der findes ikke nogen klar sammenhæng mellem graden af høretab og graden af vanskeligheder.

Udvikling af materialet og bearbejdning til danske forhold

Materialet er udviklet af Karen Anderson, ph.d., direktør for Supporting Success for Children with Hearing Loss i USA.

Det blev udviklet i 1983-87 og har været anvendt i USA siden da. I denne periode blev det revideret efter grundige afprøvninger blandt lærere, og den endelige udgave består af 15 spørgsmål i fem kategorier: FAGLIGT NIVEAU, OPMÆRKSOMHED, KOMMUNIKATION, DELTAGELSE og ADFÆRD.

Læs evt. mere om udviklingsprocessen på successforkidswithhearingloss.com.

Den danske projektgruppe har besluttet ikke at bruge den amerikanske normering. Normeringen i USA blev primært foretaget på elever med høretab, hvilket ikke længere er standard. Desuden ligger amerikansk og dansk skolekultur langt fra hinanden, og derfor vil den amerikanske normering ikke gælde for danske elever.

I USA ser man på den samlede score i de enkelte kategorier, hvorimod den danske projektgruppe anbefaler, at man i højere grad giver hvert enkelt spørgsmål opmærksomhed, idet de enkelte spørgsmål inden for hver kategori afdækker ret forskellige problemstillinger.

Ved at bruge dette screeningsmateriale fås et helhedsbillede af elevens situation, som lærere og talehøre-konsulent i samarbejde med eleven kan arbejde videre ud fra.

Anvendelse af skemaet

Talehøre-konsulenten udleverer screeningsmaterialet til klasselæreren, som udfylder skemaet. Herefter følger talehøre-konsulenten op på resultaterne i et tæt samarbejde med lærerteamet.

Skemaet kan anvendes som screening flere gange og med jævne mellemrum i skoleforløbet for at afdække eventuelle vanskeligheder i tide. Det kunne f.eks. være i begyndelsen af 7. klasse i forbindelse med overgangen til udskolingen og igen i slutningen af 8. eller begyndelsen af 9. klasse. Skemaet kan ligeledes være relevant ved lærerskift, classesammenlægninger og skoleskift.

Det anbefales, at materialet opbevares, så det er tilgængeligt både for lærere og talehøre-konsulent med henblik på at følge en progression hos eleven.

Opfølgning – hvordan kan resultaterne anvendes?

Resultaterne i "S.I.F.T.E.R. for udskolingen" kan bruges til at sikre god opmærksomhed på eleven med høretab, således at eventuelle vanskeligheder kan opfanges i tide.

Screeningsmaterialets fem områder kommer omkring hele elevens situation i en skolehverdag.

Det er vigtigt at gennemgå besvarelsen af de enkelte items – og ikke blot se på et gennemsnitsresultat.

Vurdering og opfølgning sker i samarbejde med elevens talehøre-konsulent. I dette samarbejde vil lærerne kunne bidrage med deres viden og observationer – opsamlet i den daglige undervisning – og talehøre-konsulent vil kunne bidrage med sin faglige viden og indsigt i høretab og konsekvenser deraf.

Det er ønsket, at dette samarbejde og denne fælles viden vil kunne afdække eventuelle behov for en ændret indsats omkring eleven.

Ved eventuelle ændringer bør eleven inddrages i begrundelsen for de fastsatte mål/fokuspunkter i den individuelle elevplan.

Det kan anbefales at inddrage andre vurderinger omkring eleven:

FAGLIGT NIVEAU:

Her kan resultater fra nationale og andre relevante tests inddrages – er der overensstemmelse mellem lærerens vurdering af elevens faglige niveau (fra "S.I.F.T.E.R. for udskolingen") og elevens præstationer i faglige tests?

OPMÆRKSOMHED:

Her kan der eventuelt suppleres med materialet "Lyt engang!", som talehørekonsulentens kan udfylde sammen med eleven, og som kan bibringe elevens egne oplevelser og udfordringer i forskellige situationer fra den daglige undervisning.

ADFÆRD:

Her kan suppleres med en trivselsmåling i klassen, eventuelt i samarbejde med en AKT-lærer.

KOMMUNIKATION og DELTAGELSE:

Her er klasselærerens observationer fra den daglige undervisning meget værdifulde.

Ved vurdering og opfølgning af skemaet er det vigtigt at inddrage observationer fra hele lærerteamet omkring klassen, fordi eleven kan agere meget forskelligt i forskellige fag. Dette skyldes, at der vil være udfordringer, som kan relateres til forskellige lyttevilkår (for eksempel idrætshal >< klasselokale) og undervisningsformer m.m. Her vil resultater fra "Lyt engang!" også kunne bidrage med elevens egne kommentarer og oplevelser fra de forskellige fag.

Det er således vigtigt at få en bred og grundig opfølgning på resultaterne fra screeningsmaterialet, så eleven kan mødes på den mest hensigtsmæssige måde i den daglige undervisning.

Anden anvendelse

Materialet vil også kunne anvendes til vurderinger af større grupper / populationer af børn med høretab i forskning, dokumentation og udvikling.

Foreslået læsning

Anderson, K. L., Smaldino, J. J. & Spangler, C. (2014). *Lyt engang!: Lyttemiljøvurdering*. Aalborg: Materialecentret.

Axø, S., Poulsen, A. R., Skovgaard, D. & Østergaard, J. G. (2017). *Hørebogen: Audiologi i øjenhøjde*.

Aalborg: Materialecentret.

Olesen, M. (2019). *Lyttepas*. Aalborg: Materialecentret.

Poulsen, A. R., Møller, I. B., Thybo, L., Kristensen, L., Bentsen, L. R. & Axø, S. (2017). *Skoleelever med høretab*.

Aalborg: Materialecentret.

Solholt, P., Pedersen, R. H., Brinkmann H. & Kristensen, L. (2019). *Træthed hos unge med høretab*. Aalborg:

Materialecentret.

<http://www.hoeretab-info.dk/>

<https://successforkidswithhearingloss.com/>

En udgivelse fra
MATERIALECENTRET

Katalognr. 1332
www.matcen.dk